

ESPECIAL: 2on, 3er, 4rt TRIMESTRE 2011

LA REVISTA

20 ANYS DE

FESTA AL CEL

Copa Triangular de Vuelo Acrobático →
LVIIª Volta Aèria de Catalunya →
Festivat de la Patrona 2011 →

VOLEM MÉS

EFEMÈRIDE DEL

80È ANIVERSARI DEL PRIMER AEROCUB A SABADELL

Reunió dels 25 pilots sabadellencs a l'aviació catalana del 1931, al local del Club Aviació Sabadell. Foto: Josep Gays Fàber

El 25 d'agost de 2011 es van complir els 80 anys de la fundació de la primera entitat aeronàutica a Sabadell. Va ser el capvespre d'aquell dia de l'any 1931, que una trentena d'aficionats que feia sis anys practicaven el vol a Sabadell, es varen reunir en el Cafè Euterpe de Sabadell per fundar un aeroclub, al qual nomenaren "Club Aviació Sabadell".

En aquest acte va ser instituïda la primera Junta Directiva i es va aprovar l'emblema de l'entitat. L'endemà, amb l'acta de la fundació acompanyada dels estatuts, la documentació fou lliurada al Govern Civil de

Barcelona per la seva aprovació. El Govern Civil va autoritzar l'activitat del "Club Aviació Sabadell" el 3 de setembre següent. La nova junta va arrendar un local, no massa ampli, situat a l'entresòl del número 6 de la Rambla de Sabadell, local que es trobava enfront mateix del Cafè Euterpe.

La història que va precedir aquest transcendent esdeveniment per la nostra aviació va ser anticipada per una colla d'eventualitats, tant polítiques com també aeronàutiques, que retardaren en el temps que s'instituís un aeroclub a Sabadell.

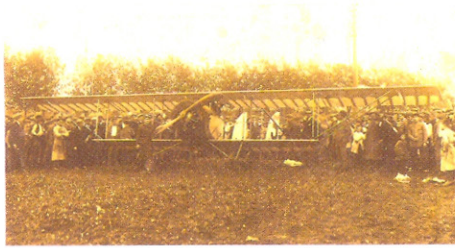
Malgrat les referides circumstàncies, l'inici de l'activitat aeronàutica permanent a Sabadell es va establir uns anys abans, quan a primera hora de la tarda del dissabte 4 d'abril del 1925, en Josep Canudas i Busquets, promotor de l'aviació catalana, acompanyat del sabadellenc en Ferran Llàcer i Carreras, aterraren en un camp de la propietat anomenada Ca n'Oriac, situat al nord del municipi.

Ambdós pioners de l'aviació; el primer, de la catalana, i el segon de l'aviació sabadellenca, s'havien enlairat des de l'aeròdrom Canudas d'El Prat vers Sabadell amb un biplà Aviatik-Fiat de 100 CV, de dues places en tàndem.

Aquell camp es trobava a uns dos quilòmetres i mig al nord del centre de la Ciutat, terreny llimbant amb la carretera de

Matí del 5 d'abril del 1925 a Ca n'Oriac. Canudas repenjat a l'hèlix amb vestit de vol. Llàcer és el primer per l'esquerra. El pilot en Guillem Xuclà és penúltim a la dreta. Foto: Fermí Abad Ribera. Unió Excursionista de Sabadell.

L'avió pilotat per en Manuel Colomer després d'aterrar al "Camp d'en Gorina" a la Creu Alta, el 12 d'octubre del 1919. Foto Arxiu Josep Llàcer.

Matadepera des d'on s'inicia, a on l'avió es va aturar al costat de la masia de l'heretat. Quedant d'aquesta manera oficiosament inaugurat el primer camp d'aviació de Sabadell, significant-se així el començament de l'activitat aèria que esdevindria una icona de la ciutat.

Tot i això, la vocació de Sabadell per l'aviació va despertar aviat, donat que el 31 d'agost de 1910 s'hi va inaugurar una gran exposició d'aviació instal·lada als salons del Cercle Català situat al número 75 de la Rambla. L'interès de la gent per visitar-la va ser de tal magnitud, que la cloenda es va ajornar una setmana més enllà dels quinze dies que s'havien previst.

En aquells mateixos dies, l'Asociación de Locomoción Aérea de Barcelona (ALA), fundada el 27 de desembre del 1908 per promocionar l'aviació al nostre país, proposava a l'Ajuntament el projecte de construcció d'un aeròdrom amb tots els serveis a llavors possibles, inclosa una escola d'aviació. Instal·lació que es va proposar se situés en el mateix lloc a on actualment s'hi troba l'Aeroport de Sabadell, i que hagués estat el primer aeròdrom d'Espanya. Una cruenta vaga amb actes

vandàlics, iniciada aquell mateix mes d'agost, va aturar la indústria fins ben entrat el desembre d'aquell mateix any. Aquest imponderable, acompanyat de l'important cost del projecte, va fer que ALA es fes enrera de la seva idea. Fet que va impedir que, aprofitant la ben entesa de la proposta d'aeròdrom, es propiciés la fundació del primer aeroclub a Sabadell.

Tot això succeïa just als sis mesos d'haver volat de forma controlada, i per primera vegada, un avió a Barcelona i a Espanya; va ser el Bleriot XI amb el pilot Julien Mamet a l'hipòdrom de Can Tunis l'11 del febrer anterior. L'exposició, en canvi, responia a una que es va organitzar a Barcelona el més següent d'aquell transcendent primer vol, a on posteriorment una bona colla d'expositors d'aquella varen participar a la de Sabadell. Els diaris de l'època assenyalen que en ambdós esdeveniments una gran massa de sabadellencs s'hi varen desplaçar. Heus ací una manifestació precoç del destí de Sabadell per l'aviació.

A partir del 1910 els eufòrics aires aeronàutics a Sabadell es van esvaïr, donat que no hi va haver cap més fet que propiciés la presència d'activitat aeronàutica a la ciutat, la qual es va fer esperar també motivada per la Primera Guerra Mundial iniciada l'estiu del 1914. Va provocar l'aturada de totes les activitats aeronàutiques civils ja que, dit sigui de pas, eren únicament aviadors francesos quins feien moure l'aviació a casa nostra.

El primer contacte aeronàutic que de nou va rebre Sabadell posterior al 1910 es va produir el 1919, just acabada la guerra. Foren dos cosins germans de la Creu Alta que feren una juguesca, la de fer venir un avió a Sabadell. L'un era el que afirmava que ell el faria venir, mentre l'altre deia que no succeïria. Amb això, un pilot francès va aterrar en el cèntric carrer de Vilarrúbias, a llavors amb poques cases, amb el seu Voisin monoplà per acreditar el fet, i cobrar immediatament els diners pactats de part del cosí que l'havia contractat, per marxar precipitadament volant, com no podia ser d'altra manera. Anècdota que per la seva extrema brevetat i la forma en què va esdevenir, va resultar intrascendent pel futur de l'aviació a Sabadell.

El primer fet favorable pel futur de l'aeronàutica sabadellenca va esdevenir a finals de 1919, que va tenir una projecció en el temps, donat que originà una sèrie d'esdeveniments que varen culminar amb l'estrena del camp de Ca n'Oriac.

Va ser havent dinat del dissabte 12 d'octubre que un biplà monomotor TH-III "Le Rhime", avió dotat dun motor rotatiu Gnome et Rhône de 80 CV, que per una emergència va prendre terra al cap d'amunt del barri de la Creu Alta.

El seu aviador era en Manuel Colomer, el qual no feia ni quinze dies que havia obtingut el títol de pilot, que es trobava

participant a la I Cursa de Tardor organitzada pel grup d'en Josep Canudas, havent-se enlairat des de La Volateria a El Prat del Llobregat.

L'aterratge va ocasionar que el veí de Sabadell, Ferran Llàcer, s'arribés fins a on es trobava l'avió d'en Colomer, establint-se així l'inici de la seva amistat. Colomer, molt ben atès per membres del Consistori va romandre a Sabadell fins l'endemà, que de bon matí, i resolt el problema del motor de l'aeronau, emprengué el vol vers la Volateria.

Va ser el dissabte següent que Colomer va tornar a Sabadell junt amb Josep Canudas amb un avió cadascun. Canudas fou qui va tenir la idea d'anar a saludar els sabadellencs i en especial els membres del seu Consistori per agrair-los la magnífica acollida que dispensaren a Colomer.

En aquesta ocasió el lloc d'aterratge escollit van ser els terrenys de Can Torras, on una porció d'aquell terreny avui pertany a l'Aeroport de Sabadell. Llàcer hi va fer cap, i no cal dir que també es va fer amic d'en Josep Canudas. A partir de llavors Llàcer va iniciar les seves anades a La Volateria, i posteriorment a l'aeròdrom d'en Canudas des el 1924, administrativament existent des de l'octubre del 1922 pertanyent a l'Aero Club de Catalunya. Aquestes trobades de Llàcer amb en Canudas portaren l'aviació a Sabadell el dissabte dia 4 d'abril del 1925 a Ca n'Oriac. Va ser a partir d'aquell dia que Sabadell va esdevenir una ciutat

aeronàutica, propiciant que una mica més enllà es produís la fundació del seu primer aeroclub. Malauradament qui va ser el precursor de l'aviació a Sabadell no va poder ser testimoni de la fundació d'aquella primera entitat aèria. Llàcer va emprendre el seu vol etern els primers dies del mes de novembre del 1930.

Referir tots els episodis dels primers anys de la història de l'aviació sabadellenca ens ocuparien varies pàgines que aquest número de la revista no pot acollir. Malgrat això, direm que els caps de setmana a Ca n'Oriac s'hi arribaven diferents avions del Grup Canudas, un d'ells, el biplà De Havilland Moth-Cirrus propietat de la marca de llet i llatinadures "Nelia", que pilotat per en Guillem Xuclà es dedicava a fer bateigs de l'aire als afeccionats. Per cert que aquest avió va ser portat des d'Anglaterra pel propi Canudas acompanyat de la seva esposa. Déu n'hi do!

També es feien llançaments de planejadors estirats per sandows. Primera activitat aèria dels sabadellencs amb ganes de ser pilots d'aviació. El 1930 el pilot Joan Bonamusa s'hi va establir amb el seu biplà Hanriot HD14 dotat d'un motor rotatiu "Clerget" de 80 cavalls, amb el qual hi va dur a terme més d'un centenar de vols pels sabadellencs.

Una vegada adquirits per part de l'Ajuntament els terrenys a on avui es troba l'Aeroport de Sabadell, gràcies a un crèdit de

la Caixa d'Estalvis de Sabadell, i obert l'aeròdrom al tràfic aeri l'agost del 1934, l'Aero Club de Sabadell i del Vallès, doncs així va ser anomenat de nou el "Club Aviació Sabadell" el desembre del 1932, va adquirir el seu primer avió, un Potez 36/14 d'ala alta i dues places costat a costat amb motor Renault de 95 CV de quatre cilindres en línia. L'aparell va ser dut des de l'Aeroport d'Orly pels pilots, en Josep Carreras i el sabadellenc Jaume Picañol, i presentat en societat el 6 de gener del 1935 bategat amb el nom de "Ciutat de Sabadell". Arribat el 18 de juliol del 1936, l'avió va ser destruït per un bufarut esdevingut a l'aeròdrom de Sarinyena, a on tots els avions allà estacionats varen córrer el mateix destí. ●

Pere Ribalta i Puig

Qui vulgui saber més i veure imatges animades d'aquella època pot linkar:

http://www.aeribalta.com/2011/08/efemeride-del-80e-aniversari-de-la_25.html

Primavera-estiu del 1933. Es veu l'Hanriot d'en Bonamusa i dos planejadors "Anfänger", un de l'aeroclub i l'altre pertanyent als "Falcions" vingut de l'aeròdrom Canudas. Al fons, l'hangar d'en Bonamusa. Foto: Arxiu Josep Llàcer.